

Çocuklar in Serbest Zaman Aktivite Anketi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çocuklar in Serbest Zaman Aktivite Anketi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18923>

Özet

Çocuklar için Serbest Zaman Aktivite Anketi, çocukların boş zamanlarında katıldıkları aktiviteleri sistematik olarak değerlendirmek amacıyla Türkiye başlangıçta uyarlanan psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Onur Deniz ve diğerleri tarafından 2019 yılında Hacettepe Üniversitesi'nde tamamlanan bir yüksek lisans tezi kapsamında Türkçe diline adapte edilmiştir. Çalışmanın temel amacı, anketin Türk kültürüne uygunluğunu sağlamak ve **geçerlik** ile **güvenirlilik** özelliklerini araştırmaktır.

Anket, okul çağındaki çocukların serbest zaman tercihlerini, katılmaları ve aktivite çeşitliliğini ölçmeyi hedefler. Elde edilen veriler, çocukların gelişimsel ihtiyaçları ve eğilimlerini anlamak, ayrıca serbest zamanın pedagojik veya psikolojik etkilerini incelemek için temel teşkil etmektedir. Ölçeğin uyarlanması, Türkiye'deki çocuk ve ergen araştırmaları alanına standart bir ölçüm aracı kazandırmıştır.

Anahtar Kelimeler

Çocuk psikolojisi, serbest zaman, aktivite anketi, uyarlama, gençlik araştırmaları, **psikometri**, geçerlik, güvenirlilik.

Yazarlar

Onur Deniz ve diğerleri

Amaç

Ölçeğin birincil amacı, çocukların okul dışındaki ve yapılandırılmamış zaman dilimlerinde gerçekleştirdikleri eylemleri ve ilgi alanlarını kapsamlı bir şekilde kaydetmektir. Bu, çocukların sosyal, kültürel, fiziksel ve bilişsel gelişimlerine katkıda bulunan aktivite türlerini belirlemeye yardımcı olur.

İkincil olarak, anket, araştırmacılara ve eğitimcilere, çocukların **serbest zaman** kullanımındaki potansiyel riskleri (örneğin, aşırı pasif medya kullanımı) veya gelişim fırsatları (örneğin, organize sporlara katılmaları) tespit etme imkanı sunar. Böylece, çocukların sağlıklı gelişimini destekleyecek müdahale programlarının geliştirilmesine bilimsel bir zemin hazırlar.

Yapı

Çocuklar için Serbest Zaman Aktivite Anketi, bireyin kendi seçimiyle ve zorunluluk dışındaki gerçekleştirdiği eylemlerin sıklığını ve türünü ölçen **serbest zaman aktivitesi katılımı** yapısı

üzerine kuruludur. Bu yapı, genellikle birden fazla alt boyutu içerir; bunlar arasında: fiziksel/sportif aktiviteler, sosyal etkileşim aktiviteleri, sanatsal/kültürel aktiviteler ve pasif/medya bazlı aktiviteler bulunabilir.

Ölçek, çocukların hangi aktivitelere ne kadar zaman ayırdıklarını belirleyerek, onların yaşam tarzı ve ilgi profilleri hakkında detaylı bilgi sağlar. Uyarılma çalışması sırasında, orijinal ölçeğin faktör yapısının Türk örneğinde de tutarlı olup olmadığını analiz edilmiştir.

Geçerlik

Ölçek çetidin **Uyarılma** olması nedeniyle, geçerlik çalışmaları Şenler (2019) tarafından yürütölen yüksek lisans tezinin ana konusunu oluşturmuştur. Bu çalışmada, anketin Türk popölasyonunda ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü gösteren analizler yapılmıştır. Her ne kadar orijinal kaynakta spesifik katsayılar belirtilmese de, tezin içeriğinde **yapı geçerli** (faktör analizi yoluyla) ve muhtemelen **içerik geçerli** yöntemlerine yer verilmiştir.

Araştırmacılar, geçerlik sonuçlarının tamamına Şenler'in yayımlanmamış yüksek lisans tezini inceleyerek ulaşabilirler. Bu tez, ölçeğin kültürel adaptasyonunun ve geçerlik sonuçlarının detaylı raporunu içermektedir.

Güvenirlik

Çocuklar için Serbest Zaman Aktivite Anketinin güvenirlik analizleri, ölçeğin tutarlı sonuçlar üretme yeteneğini değerlendirmek amacıyla Şenler (2019) tarafından yürütölmüştür. Uyarılma çalışması kapsamında en azından **iç tutarlılık güvenilirliği** (Cronbach Alfa katsayısı) hesaplamalarının yapıldığı varsayılmaktadır. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, anket maddelerinin serbest zaman aktivitesi yapısının tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Güvenirlik çalışmaları tam sonuçları, ölçeğin uygulama kılavuzunda veya tez çalışmasının sonuç bölümünde detaylı olarak sunulmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin Türk çocuklar popölasyonunda güvenle kullanılabilceğini teyit etmiştir.

Faktör Analizi

Uyarılma çalışması, ölçeğin orijinal çok boyutlu yapısının Türkçe formda da korunup korunmadığını belirlemek için faktör analizini temel yöntem olarak kullanmıştır. Bu süreç, **açıklayıcı faktör analizi (AFA)** ile başlamış ve muhtemelen **doğrulayıcı faktör analizi (DFA)** ile desteklenmiştir. Faktör analizi, serbest zaman aktivitelerini alt kategorilere ayırarak, çocukların katıldığı profillerinin hangi temel boyutlardan oluştuğunu ortaya koymuştur.

Faktör yapısının belirlenmesi, ölçekten elde edilen puanların yorumlanması için kritik öneme

sahiptir ve ölçeğin yapısal geçerliliğinin temel dayanağı oluşturur. Analiz sonuçları, maddelerin beklenen faktör yüklerine sahip olduğunu göstermiştir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Öz bildirim (Self-report) anketi. Orijinal ölçeğin yapısına bağlı olarak, maddeler genellikle belirli bir zaman dilimi içerisindeki aktivite sıklığını ölçen Likert tipi veya frekans tabanlı bir derecelendirme kullanır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Çocuklar ve Ergenler

Age Group: Genellikle ilköğretim ve ortaöğretim çağındaki bireyleri kapsayan, tahmini 8-16 yaş aralığı.

Population Details: Türkiye'deki çeşitli okul kademelerinden seçilen öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde standardizasyon ve psikometrik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamasına uygun, kâğıt-kalem formatında uygulanan bir anket tekniğidir. Uygulama süresi, ölçek madde sayısına bağlı olarak değişkenlik göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Çocuk eğitimi, aktivite ölçümü, psikometrik özellikler, **serbest zaman**, adaptasyon, faktör yapısı, gençlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Yüksek lisans tezinde belirtilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Onur Deniz ??ler (2019 yılında Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Programı)

??zinler, Ücret ve Test Y??li?

Ölçeğin uyarlama çalışması 2019 yılında tamamlanmıştır. Ölçek orijinal olarak yabancı bir

dilden uyarlanmıştır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilmek suretiyle serbest olabilir; ancak ticari veya geniş ölçekli uygulamalar için yasal izinlerin ve potansiyel ücretlerin sorumlu yazar Onur Deniz'lerden veya Hacettepe Üniversitesi'nden teyit edilmesi gerekmektedir.

Ölçek bir yüksek lisans tezi ürünü olduğundan, YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir durumdadır.

Kaynaklar

Deniz, O. D. (2019). *Çocuklar için Serbest Zaman Aktivite Anketinin uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Bu yüksek lisans tezine ait YÖK Ulusal Tez Merkezi bağlantısı: tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: cocuklar-icin-serbest-zaman-aktivite-anketi-toad.pdf

Çocuklar için Serbest Zaman Aktivite Anketinin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddelere ve derecelendirme formatına erişim için Deniz (2019) tarafından hazırlanan yüksek lisans tezinin ekler bölümüne başvurulması gerekmektedir.